

HOSPODA NA POŠTĚ VE VELKÉ

Na obrázku je dům, kde v sobotu dne 28.srpna 1869 začal fungovat c.k. poštovní úřad ve Velké. Je to dům, v jehož pozadí se tyčí věž farního kostela sv. Maří Magdaleny ve Velké. Když vezmeme do rukou lupu a pozorněji se podíváme na dům, najdeme na něm štít, kde je nápis „Hospoda na poště.“ Samotný nápis není vidět. Tuto fotografii najdeme v knize „Suchovská republika“ od Otakara Bystřiny.

Zmíněná fotografie je už z doby, kdy byl c.k. poštovní úřad ve Velké přemístěn na jiné místo náměstí městečka a sice do domu, kde bydleli před tím Netroufalovi. Nyní je to dům číslo 141 a bydlí v něm rod Matějů.

Ještě dnes hospodář Matějů užívá hospodářské budovy, které sloužily pro poštovní koně a poštovní bryčku.

O „Poště u Netrúfalů“ může vyprávět paní Jitka Garšicová, která je z rodiny Martina Zemana, sběratele národních písní a bydlí vedle na čísle 140. Ta tvrdí, že kdysi byla pošta u Netrúfalů vykradena. Její svědectví potvrzuje i „Pamětní kniha farnosti Velecké“ z roku 1898. Na její 31 stránce je napsáno: „V roce 1908 ze 14. na 15. prosince v noci okradena byla Velecká pošta o 3.000 korun.“ V tehdejší době se jednalo o velkou sumu peněz.

C.k. poštovní úřad ve Velké začal fungovat pomocí pěších posílů, doručovatelů, později c.k. pošta ve Velké fungovala velmi dlouhou dobu jako jízdní či vozová nebo koňská pošta. V době, kdy fungovala c.k. pošta ve Velké „u Netrúfalů,“ víme s jistotou, že spojení s Hroznou Lhotou a Strážnicí obstarával vozka s bryčkou a poštovním koněm. Otakar Bystřina ve své knize „Suchovská republika“ uvádí, že jednou měl navštívit Suchovskou republiku čestný host. Ten použil právě vozové c.k. pošty velecké a dojel ze Strážnice na poštovní bryčce i se zavazadly až do Velké, odkud ho pak suchovští dopravili do své republiky.

Je třeba se také zmínit o jedné výrazné osobnosti c.k. pošty ve Velké a sice o Antonínu Bendovi. Jan Skácel o něm ve své knize „Dějiny městečka Velké“ píše, že působil na zdejší poště jako císařskokrálůvský poštmistr, že svého času byl jedním z radních obecního výboru, a že byl určitý čas i jeho předsedou. Když pak byl ve Velké založen roku 1880 Hasičský spolek, stal se jeho náčelníkem.

Pošta ve Velké „u Netrúfalů“ byla později přemístěna do budovy, kde je dnes obecní úřad.

V čase druhé světové války byli z Velké odvezeni Židé, mezi nimi i dvě Židovky Grünfeldovy a jejich dům připadl obci. Tak se stalo, že velická pošta byla přemístěna do jejich domu, který byl pro ten účel upraven. Nyní je na jejím místě „Pizzeria Dáša.“

V r.1989 zažila velická pošta poslední přemístění, když byla pro ni v blízkosti kulturního domu postavena nová budova. Dnes nese velická pošta název Česká pošta s.p. Velká nad Veličkou 696 74.

Co říkají o velické poště historické prameny.

Dr. František Dvorský v knize Vlastivěda moravská, Strážnický okres, z roku 1914 na straně 50 udává: „Ve Strážnici jest také jízd- ní pošta, která obstarává jediné poštovní spojení s Velkou. Jezdí dvakrát ze Strážnice a dojíždí dvakrát za den do Velké. Zastávka poštovní jest v Hroznové Lhotě, doba jízdy trvá tři hodiny. Ve Strážnici jest sídlo c.k. poštovního úřadu, stanice telegrafní a tele- fonní.”

Na straně 449 téže knihy je psáno: „Ve Velké jest pošta a tele- grafní stanice,.... telefon soukromý hraběcího velkostatku.”

O velické poště podává zprávu také historik Jan Skácel v knize „Dějiny městečka Velké.” Píše v ní „Roku 1908 zemřel zasloužilý člen obecního výboru pan c.k. poštovník Antonín Benda. Byl členem nepřetržitě a od roku 1880 též náčelníkem sboru hasičů.”

Na straně 59 téže knihy historik Jan Skácel píše: „Ve Velké byla pošta a telegrafní stanice. Vozová pošta obstarávala jediné spojení se Strážnicí a světem vůbec. Její bryčka s jedním koníkem jezdila dvakrát denně, kromě neděle, z Velké do Strážnice a zpět. Totiž ráno vyjel vozík za trubení známé poštovní melodie z Velké po 5. hodi- ně do Strážnice a vracel se odpoledne o 5. hodině. V stejnou dobu vyjížděla pošta ze Strážnice do Velké a vracela se zpět. Zastávka by- la v Hroznové Lhotě. Jízda trvala 3 - 4 hodiny / 19 km /. Telefon byl pouze soukromý, hraběcího velkostatku.”

V Pamětní knize farnosti Velecké je na straně 35 psáno: „Příči- něním pana starosty Jiřího Pavlince započato se stavbou telegrafu v druhé polovici měsíce listopadu roku 1901. Telegrafní služba ve Velké a v Hrozno-Lhotě aktivována dne 8.prosince 1901.

Vysokorodý pán Antonín hrabě z Magnisů nechal zříditi Tele- phon v měsíci květnu a červnu 1902 vlastním nákladem, jímž spo- jen zámek Strážnický s Radějovem, Kněždubem a Velkou.”

Je třeba v duchu poděkovat a vzpomenout si na zaměstnance pošty, kteří na poště ve Velké sloužili a mnohdy velmi obětavě a za každého počasí či ztížených podmínek. Za oněch 135 let se jich vy- střídalo velmi mnoho. Velecká pošta přinášela zprávy dobré i špat- né, potěšující nebo i velmi smutné. Kéž v budoucnosti je toho ra- dostného, co přinese nyní Česká pošta obyvatelům Velké a Javorní- ka více než smutného.

Errichtung von Postämtern in Böhmen, Mähren und im Küstenlande.

§. Minist. Z. 12599-1398. — R. R. Minist. Z. 5303-Abth. 10.

N a m e des Postamtes	Politischer Bezirk	In- ländi- sches Lag- feld Nr.	Entfernung wie für	Vereinslän- disches Lagquadrat Nr.	Erhält die Verbindung		
					mittelst der	zwischen	u n d
a) Böhmen. Christianberg .	Krumau	268	Kalsching	3343	Fußbotenpost	Christianberg	Kalsching
Maschau . . .	Poderfam	10	Madonitz	2744	"	Maschau	Poderfam
Stvorez . . .	Böhm. Brod	35	Kumal	2848	Fußbotenpost (täglich 2mal)	Stvorez	Kumal
Windig-Jenikau	Deutsch-Brod	139	Neu-Weichenau	3100	Botenfahrapost	Iglau	Gumpolez
b) Mähren. Kosteletz bei Proßnitz . . .	Proßnitz	150	Olmutz	3108	Botenfahrapost	Proßnitz	Konitz
Lofchitz . . .	Hohenstadt	149	Grwiltsch	2976	Botenfahrapost (täglich 2mal)	Lofchitz	Mügglitz
Mürau . . .	"	146	Mügglitz	2976	Fußbotenpost	Mürau	"
Grozná-Šhota .	Göding	314	llng. Ostra	3359	"	Grozná-Šhota	Straßnitz Welfa
Kohatez . . .	"	304	Göding	3420	Botenfahrapost (täglich 3mal)	Straßnitz	Kohatez (Wahnpof)
Welfa . . .	"	314	llng. Ostra	3422	Fußbotenpost	Grozná-Šhota	Welfa
c) Küstenland. S. Vincenti .	Pola	882	Gimino	5346	Reitpost " Botenfahrapost	St. Vincenti Triefst Pisino St. Vincenti	Rovigno Pola " Rovigno
Aquileja *) . .	Gradisča	872	Monfalcone	5016	Fußbotenpost	Aquileja	Cervignano
Grado *) . . .	"	875	Pirano	5084	"	Grado	Aquileja

*) Gegenüber Italien liegt das Postamt Aquileja von den italienischen Postanstalten Latissana und Palmanuova, das Postamt Grado von dem italienischen Postamte Palmanuova innerhalb 4 geographischen Meilen, wozu in dem mit Verordnungsblatt vom Jahre 1868, Nr. 23 hinausgegebenen Briefporto-Tarife für das Ausland (beziehungsweise Italien) das Verzeichniß auf Seite 27 und 28 zu ergänzen ist.

Ortsgemeinde Tassow.

Ortsgemeinde Bierawin.

Aus der Ortsgemeinde Groß-Blattwitz: Lauta und Maniakmühle.

9. Postamt Rohatez.

Ortsgemeinde Rohatez mit dem Bahnhofe Rohatez, Rohateger-Mühle und Rohateger-Zuckerfabrik.

10. Postamt Welka.

Ortsgemeinde Jawornik.

Ortsgemeinde Kuzelau mit Hájčkamühle.

Ortsgemeinde Neu-Elhota mit Čerčanický mlýn, Fojtický mlýn und Hřízlackmühle.

Ortsgemeinde Suchow mit Horakmühle, Podkozy und Trnovskámühle.

Ortsgemeinde Welka mit Sečkamühle und Žitkámühle.

Ortsgemeinde Groß-Wrbka mit Podwrbka-Mühle.

Ortsgemeinde Klein-Wrbka.

11. Postamt San Vincenti.

Ortsgemeinde San Vincenti mit Benschianzi, Bercani, Biaschi, Bibbi, Bocardich, Boscari, Buschi, Cherzani, Città nova, Dialetti, Ferlini, Folli, Grimani, Lois, Mercuz, Paicovich, Pichianzi, Podolich, Pustianzi, Radigosa, Refanzi, San Vricio, Sicuti, Slapani, Spinotti, Stocouzi, Stanza Supieri, Tosolini und Zabronichi.

Aus der Ortsgemeinde Canfanaro: Kranzetti, Stanza Meden, Rapogni, Salambatti, Smogliani und Vidolini.

12. Postamt Aquileja.

Ortsgemeinde Aquileja mit Belligna, Bosco-Topo, Casa bianca, Casetta, Colombara, Durida, Mazzoletta, Monastero, Morona, Ospitale, Palude Caimo, Paludo Sant' Antonio, Paludi d' Aquileja, Sant' Egidio, Santo Stefano, Strazzonara, Tarella, Valle di Panigai, Villaraspa und Viola.

Ortsgemeinde Belvedere mit Centinara, Colloredo, Morfan, Muson und Valle.

Ortsgemeinde Fiumicello mit Al Gorgo del Gigante, Arnelino, Belfiore, Beliconda, Bianca, Bigarella, Boida dietro la Casa, Borghetto, Borgo di sopra, Boschetto,